

Winterlessen: Thema knoppen

Docentenhandleiding

Winterproject 2021

Introductie

Lesopbouw

Deze winter willen we jullie in drie lessen meenemen met het thema 'Naar de knoppen'. In dit project gaat het over een diversiteit aan knoppen en het nut daarvan. De leerlingen onderzoeken wat de functie van een knop is, welke soorten knoppen er zijn en proberen enkele soorten bomen en struiken te herkennen aan de hand van de kenmerken van een takje vol knoppen.

- Les 1: In de knop (introductie)
- Les 2: Naar de knoppen (kernles)
- Les 3: Kunstenaars in de knop (afsluiting)

Buiten ontdekken

Alle lessen zijn in de omgeving van de eigen school uit te voeren. Lees ter voorbereiding de lessen goed door en bekijk de materialenlijst om te zien wat je per les nodig hebt. Het is handig om alle benodigde materialen voorafgaand aan de les klaar te zetten.

Let op!

Voor de opdrachten heb je takjes nodig met dichte knoppen en takjes met uitlopende knoppen. De takjes met dichte knoppen kun je kort voor de les oogsten. De takjes met uitlopende knoppen hebben wat voorbereidingstijd nodig.

Knip twee tot drie weken voorafgaand aan deze activiteit al enkele takken met knoppen. Snijd de takken schuin af en zet ze in ruim water op een koele, lichte plek. Ververs het water twee keer per week en besproei de knoppen dagelijks met een plantenspuit. Enkele soorten zijn hiervoor erg geschikt:

- Berk
- Els
- Es
- Esdoorn
- Iep
- Kastanje
- Populier

Je kunt ervoor kiezen om de takken in een glazen vaas te zetten in plaats van in een emmer. Leuke bijkomstigheid: sommige soorten zullen wortelschieten aan de onderkant van de tak.

Deze exemplaren kun je buiten in de volle grond planten.

Tijdens de kernles gaan de leerlingen naar buiten. Als er voldoende (gevarieerd) groen op het schoolplein aanwezig is, dan kan de kernles uitgevoerd worden op het schoolplein. Bestaat het schoolplein (voornamelijk) alleen uit tegels, dan is een uitstapje buiten het schoolplein aan te raden. Per opdracht staat aangegeven of deze klassikaal, in groepsverband, per tweetal of individueel uitgevoerd kan worden. Bij sommige opdrachten horen filmpjes, een PowerPoint presentatie of een zoekkaart die je via het digibord kunt tonen. Bij een enkele opdracht hoort een werkblad of fysieke zoekkaart. Deze kun je uitprinten en gebruiken tijdens de les.

Tip!

Het is aan te raden om voor deze kernles extra begeleiding te regelen. Vooral met het oog op het onderdeel dat buiten plaats vindt is het een fijn en veilig idee dat ieder groepje een begeleider bij zich heeft. Kunnen de leerlingen voor de opdracht op het eigen schoolplein blijven? Dan zou begeleiding kunnen bestaan uit kinderen van groep 8. Moeten de leerlingen buiten het eigen schoolplein op zoek, dan is het raadzaam om ouders (of andere volwassenen) als begeleiding te vragen.

Schoolbreed of met je eigen klas

Dit lespakket biedt lessen voor onderbouw, middenbouw én bovenbouw. Zo kan de hele school gelijktijdig aan de slag met dit winterthema.

Doelen

Met het uitvoeren van deze lessen wordt gewerkt aan de volgende lesdoelen:

Introductie

- Leerlingen leren de kenmerken en functies van knoppen kennen
- Leerlingen ontdekken een diversiteit aan knoppen
- Leerlingen leren goed te kijken en ontdekken zo verschillen en overeenkomsten
- Leerlingen verwonderen zich over het nieuwe leven dat schuil gaat achter de beschermende knopschubben

Kernles

- Leerlingen observeren bomen en struiken, takken en knoppen in de eigen schoolomgeving
- Leerlingen leren dat je een boom en struik kunt herkennen aan de knoppen
- Leerlingen ontdekken dat een kale boom of struik boordevol nieuw leven zit
- Leerlingen leren dat je bomen en struiken juist in de winter heel goed kunt herkennen

Afsluiting

- Leerlingen leren gericht informatie te zoeken over een boom of struik
- Leerlingen vertalen alles wat ze geleerd hebben op een creatieve manier

Materiaallijst winterlessen

Onderbouw

Les	Materialen
1. Introductie	• <u>Filmpje</u> over knoppen: • Emmer • Recent geoogste takjes met dichte knoppen • Loepje (optioneel) • Post-its • Jassen van drie leerlingen • Takjes met uitgelopen knoppen (één per tweetal) • <u>Time-lapse filmpje</u> over uitlopende knoppen • Afbeeldingen (bijlage A) van een uitlopende knop
2. Kern	• Takjes met knoppen (van minstens 5 en maximaal 10 verschillende soorten)
3. Afsluiting	• A3-vellen • Knutselmateriaal naar keuze • Papierstroken • Lijm

Let op!

Knip twee tot drie weken voorafgaand aan deze activiteit al enkele takken met knoppen. Snijd de takken schuin af en zet ze in ruim water op een koele, lichte plek. Ververs het water twee keer per week en besproei de knoppen dagelijks met een plantenspuit.

Middenbouw

Les	Materialen
1. Introductie	• <u>Filmpje</u> over knoppen: • Emmer • Recent geoogste takjes met dichte knoppen • Loepje (optioneel) • Takjes met uitgelopen knoppen (één per tweetal) • PowerPoint presentatie (bijlage B) • <u>Time-lapse filmpje</u> over uitlopende knoppen • Scharen (één per tweetal)
2. Kern	• <u>Bomenhoroscoop</u> • Takjes met knoppen van verschillende bomen en struiken op het schoolplein of in de directe omgeving (ieder groepje vier takjes) • Schilderstape (ieder groepje vier stukjes) • Pennen (ieder groepje één) • Clipboard (of stukje karton/andere harde ondergrond) voor onder de plattegrond (ieder groepje één) • Tablets met toegang tot internet • Kopieën van de zoekkaart 'Knoppen' (bijlage E)
3. Afsluiting	• A3-vellen • Knutselmateriaal naar keuze • Scharen • Lijm

Let op!

Knip twee tot drie weken voorafgaand aan deze activiteit al enkele takken met knoppen. Snijd de takken schuin af en zet ze in ruim water op een koele, lichte plek. Ververs het water twee keer per week en besproei de knoppen dagelijks met een plantenspuit.

Let op!

De takjes met tape zijn weer nodig in de laatste les. Bewaar ze dus goed tot de afsluiting.

Bovenbouw

Les	Materialen
1. Introductie	• Enkele verschillende takjes met dichte knoppen • Enkele grote, losse knoppen (indien mogelijk één per leerling) bijvoorbeeld van de kastanje • Takjes met uitlopende knoppen • Praatkaartjes (bijlage C) • PowerPoint presentatie (bijlage B) • <u>Filmpje</u> over de kastanjeboom • Kwartet (bijlage D)
2. Kern	• Takjes met knoppen van verschillende bomen en struiken op het schoolplein (of in de directe omgeving ervan) • Kopieën van de zoekkaart 'Knoppen' (bijlage E) • Potloden • Klembord of stevig stuk karton (per groepje) • Labels (bijlage G) • Meetlinten • Vetkrijt of houtskool • Kopieën van het bomenpaspoort (bijlage F) • Tablets (of laptops) en internet • Optioneel: labels plastificeren
3. Afsluiting	• Bomenpaspoorten van les 2 • Tablets (of laptops) en internet • Stevig papier / karton in A3-formaat • Knutselmaterialen • Snoeischaar